

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אלון שוסטר

פ/25/6504

הצעת חוק חובת דיווח שנתי על מצב הטבע והמגוון הביולוגי בישראל, התשפ"ו–2026

- מטרה 1. חוק זה מטרתו להביא ליצירת בסיס מידע רחב ונגיש לציבור בדבר מצב הטבע והמגוון הביולוגי בישראל, המגמות המאפיינות אותו והאיומים המשפיעים עליו, וכן בדבר פעילות הממשלה והגופים הציבוריים בישראל להגנה על המגוון הביולוגי, למניעה ולצמצום הפגיעה בו ולקידום יישום אמנת המגוון הביולוגי, והכול לשם שיפור ההגנה על הסביבה, לרבות משאבי הטבע, המערכות האקולוגיות והמגוון הביולוגי, למען הציבור והדורות הבאים ובהתחשב בצרכיהם.
- הגדרות 2. בחוק זה –
- "אזור שמור ליער" – כמשמעותו בפקודת היערות¹;
- "אמנת המגוון הביולוגי" – אמנה בדבר שימור המגוון הביולוגי שנחתמה בריו דה ז'ניירו ביום ד' בסיוון התשנ"ב (5 ביוני 1992)², שישראל צד לה, לרבות הפרוטוקולים והתיקונים לאמנה האמורה ככל שישראל חייבת בהם;
- "גן לאומי", "שמורת טבע", "ערך טבע מוגן", "הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים" ו"מנהל הרשות" – כהגדרתם בחוק גנים לאומיים;
- "דוח מצב הטבע בישראל" – דוח שנערך לפי סעיפים 3 ו-5;
- "הוועדה" – ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת;
- "חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח–1998³;
- "המגוון הביולוגי" – השונות בטבע הבאה לידי ביטוי בכל רמות הארגון הביולוגיות, ובכלל זה שונות גנטית בתוך כל מין, בין המינים, בתוך מערכת אקולוגית מסוימת ובין המערכות האקולוגיות, ובכלל זה מספר הפרטים מכל מין;
- "המינהלת" – מינהלת דוח מצב הטבע שהוקמה בהתאם להוראות סעיף 6;

¹ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.

² כתבי אמנה 1144, כרך 35, עמ' 1.

³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

"מין סמן" – מין המייצג תכונה או מאפיין של המערכת האקולוגית שהוא חלק ממנה ויכול להצביע על איכות המערכת ועל השינויים בה;

"מערכת אקולוגית" – מבנה ותפקוד של אזור מסויים על כל מרכיביו הביולוגיים והפיזיים;

"מצב הטבע בישראל" – מצב המערכות האקולוגיות בארץ ומצב המגוון הביולוגי בהם, בהתאם למגמות ולשינויים בהם, לאיומים, לסיכונים ולהשפעות שליליות עליהם;

"ספרים אדומים" – רשימות של מיני חיות הבר והצמחים, לרבות בעלי חוליות וחסרי חוליות שהם נדירים או מצויים בסכנת הכחדה או סכנת הכחדה חמורה בהתאם לנהלי רישום בין לאומיים מקובלים;

"שטח מוגן" – שמורת טבע, גן לאומי או איזור שמור ליער;

"שטח פתוח" – שטח המיועד בתוכנית מתאר ארצית או בתוכנית מתאר מחוזית, כמשמעותן בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁴, לתכליות הבאות: שטח מוגן, שמורת נוף, שטח נוף כפרי פתוח, שטח חקלאי, נחל וסביבותיו, חוף רחצה, איזור נופש מטרופוליני, פארק מטרופוליני או איזורי או תכלית דומה אחרת;

"תוכנית הניטור" – תוכנית ניטור שקבעה המינהלת לפי סעיף 7;

"השר" – השר להגנת הסביבה.

3. דוח מצב הטבע בישראל (א) השר יגיש לממשלה ולוועדה, אחת לשלוש שנים, דוח בדבר מצב הטבע בישראל לפי הוראות חוק זה (בחוק זה – תקופת הדיווח ודוח מצב הטבע); דוח כאמור יוגש עד ליום א' בניסן של השנה העוקבת לשנה השלישית שחלפה מאז שהוגש הדין וחשבון הקודם.

(ב) השר יגיש לממשלה ולוועדה דוח ביניים הכולל את תוצאות הניטור בהתאם לתוכנית הניטור; דוח ביניים כאמור יוגש עד תום 18 חודשים ממועד הגשת כל דוח מצב הטבע לפי סעיף קטן (א).

(ג) המינהלת תכין את דוח מצב הטבע ודוח הביניים בהתאם להוראות לפי חוק זה ותביאם לאישור השר לפחות שלושה חודשים לפני המועד שבו עליו להגישם.

(ד) דוח מצב הטבע ודוח הביניים שהוגשו בהתאם להוראות סעיף זה יפורסמו באתרי האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה, של הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ושל משרד ראש הממשלה; השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הדיווחים כאמור.

⁴ ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

4. תוכנית לאומית
במסגרת האמנה
למגוון ביולוגי

(א) בתוך 180 יום מיום הגשת דוח מצב הטבע הראשון לממשלה בהתאם להוראות חוק זה, תאשר הממשלה, לפי הצעת השר, תוכנית רב שנתית לשם קידום מטרותיו של חוק זה; התוכנית תכלול יעדים ארציים ואזוריים לשימור המגוון הביולוגי, לשימוש בר קיימא בו ולצמצום הפגיעה בו, בהתבסס על ממצאי דוח מצב הטבע ומסקנותיו; הממשלה תבחן את הצורך בעדכון התוכנית מעת לעת ולכל הפחות בכל חמש שנים.

(ב) התוכנית הלאומית שאושרה לפי סעיף קטן (א) תיכלל גם במסגרת העדכונים התקופתיים שמוגשים מטעם מדינת ישראל בהתאם להוראות אמנת המגוון הביולוגי.

5. מבנה דוח מצב
הטבע

(א) דוח מצב הטבע יכלול התייחסות לנושאים הבאים:

(1) פירוט פעולות הניטור והבדיקה של מצב הטבע בישראל שנערכו בהתאם לתוכנית הניטור והמתודולוגיה לעריכתן וכן פירוט הגורמים שביצעו אותן;

(2) מצב המגוון הביולוגי כפי שתועד בפעולות הניטור בכלל היחידות הגיאוגרפיות תוך ציון מגמות שינוי במיני סמן כפי שיאושרו בתוכנית הניטור, בציון השפעות נצפות של שינויי האקלים על מצב המגוון הביולוגי;

(3) רשימת מיני חיות הבר והצמחים בישראל שהם נדירים או מצויים בסכנת הכחדה או סכנת הכחדה חמורה כפי שתקבע המינהלת, בהתבסס על הספרים האדומים;

(4) סקירת האיומים על המגוון הביולוגי ועל מערכות אקולוגיות בכל אזור בכלל היחידות הגיאוגרפיות, תוך ציון מגמות שינוי במצב האיומים ותגובת מיני הסמן לאיומים ולרבות איומים על מינים נדירים, מינים בסכנת הכחדה ומינים בסכנת הכחדה חמורה; בסקירה כאמור יפורטו איומים סביבתיים כגון התפשטות של מינים פולשים או מתפרצים, זיהום אוויר, מים או קרקע, זמינותם של מקורות מים, אובדן צפוי של בתי גידול, הידלדלות אוכלוסיות בעלי חיים וצמחים, פגיעה אנושית בערכי טבע מוגנים וכל איום משמעותי אחר;

(5) תיאור פעילות משרדי הממשלה ורשויות ציבוריות נוספות החייבות בדיווח לפי סעיף 14 (בחוק זה – גופים מדווחים) לפי המידע שמסרו בהתאם להוראות אותו סעיף, וכן תיאור חקיקה והחלטות ממשלה שיש בהן כדי להשפיע על מצב הטבע בישראל;

(6) דיווח על השינויים בהיקף השטחים הפתוחים והשטחים המוגנים בישראל, על שינוי ייעודם של שטחים פתוחים בכלל ושטחים מוגנים בפרט, ובכלל זה דיווח על אלה:

(א) פעולות שבוצעו בתקופת הדיווח לקידום תכנון והכרזה על שמורות טבע, גנים לאומיים, איזורים שמורים ליער, יערות טבעיים ויערות נטע אדם והיקף הגריעה שנעשתה בתקופה האמורה משטחים כאמור;

(ב) היקף השטחים שנעשה בהם שינוי משטחים פתוחים לשטחים שאינם פתוחים;

(ג) שינויים בצפיפות ובתצורות הצומח בשטחים פתוחים, למעט בשטחים פתוחים שהם שטחים חקלאיים;

(ד) מצב המסדרונות האקולוגיים העיקריים;

(ה) היקף השטחים הפתוחים שהיו בהם שריפות חוזרות בעשור האחרון;

(7) פעילות הגופים המדווחים בהיבטים הנדרשים לפי אמנת המגוון הביולוגי וכפי שנקבע בתוכנית הלאומית וכן פעילות הנוגעת לשימור הטבע והמגוון הביולוגי לפי המידע שמסרו גופים אלה בהתאם להוראות סעיף 14;

(8) המלצות לפעולות נוספות לצמצום השפעות שליליות על המגוון הביולוגי, לשימורו ולשיפור מצב הטבע בישראל בהתאם לממצאי הדוח.

(ב) דוח מצב הטבע יכלול דיווח לעניין ניטור המינים והמערכות האקולוגיות גם בשטחי היס התיכון וים סוף, בהתאם לדוחות בעניין זה שיעבירו המשרד להגנת הסביבה ומשרד האנרגיה למינהלת.

(א) מוקמת בזה מינהלת להכנת דוח מצב הטבע וזה הרכבה: 6. מינהלת דוח מצב הטבע

(1) עובד המשרד להגנת הסביבה בעל מומחיות באקולוגיה, זואולוגיה או בוטניקה שמינה השר;

(2) נציג הקרן הקיימת לישראל בעל מומחיות באקולוגיה, זואולוגיה או בוטניקה שמינתה הקרן;

(3) עובד הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים בעל מומחיות באקולוגיה, זואולוגיה או בוטניקה שמינה מנהל הרשות;

(4) נציג הגוף המקצועי שנבחר בהתאם להוראות סעיף 9 שהוא בעל מומחיות באקולוגיה, זואולוגיה או בוטניקה, שמינה העומד בראשו של אותו גוף;

(5) נציג ציבור מקרב הארגונים שעניינם שמירה על הסביבה, שמינה השר.

(ב) בדיוני המינהלת העוסקים בדיווח לעניין מצב הטבע הימי ישתתפו גם עובד משרד האנרגיה שמינה שר האנרגיה ועובד המכון לחקר ימים ואגמים שמינה המנהל הכללי של המכון.

(ג) חברי המינהלת יבחרו באחד החברים ליושב ראש.

תפקידי המינהלת 7. המינהלת תהיה אחראית על ריכוז המידע והכנת דוח מצב הטבע, ויהיו בידיה סמכויות ותפקידים אלה:

(1) קביעת רשימת המינים, המערכות האקולוגיות וערכי טבע נוספים לניטור והכנת תוכנית לניטורם; המינהלת תבחן מעת לעת, ולפחות אחת לשלוש שנים, את הצורך בעדכון רשימת המינים ותוכנית הניטור;

(2) קביעת החלוקה ליחידות הגיאוגרפיות אליהן יתייחס הדוח;

(3) תיאום וריכוז פעולות הניטור ופיקוח על ביצוען;

(4) ריכוז ועיבוד נתוני הניטור שנאספו והכנתם לפרסום במסגרת הדוח;

(5) איסוף מידע מהגופים המדווחים לפי הוראות סעיף 14, ריכוזם ועיבודם לפרסום במסגרת הדוח;

(6) המלצה לשר על מדיניות רצויה בהתאם לתוצאות הניטור וממצאי הדוח;

(7) התרעה לשר במקרים של הרעה משמעותית פתאומית במצבם של מין או מערכת אקולוגית;

(8) תפקידים נוספים כפי שיקבע השר.

8. סדרי עבודת המינהלת (א) לצורך הכנת דוח מצב הטבע, רשאית המינהלת להסתייע במומחים לעניין מערכות אקולוגיות ומינים שהמומחיות לגביהם אינה מצויה בקרב חבריה או לעניין תחומים נוספים הכלולים בדוח לפי הוראות חוק זה.

(ב) המינהלת תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

9. בחירת גוף מקצועי החבר במינהלת (א) לצורך הכנת דוח מצב הטבע בהתאם להוראות חוק זה, יתקשר המשרד להגנת הסביבה עם גוף מקצועי שיבחר, שהוא בעל מומחיות בביצוע תפקידים מסוג זה ובכלל זה שמתקיימים בו תנאים אלה:

(1) הגוף והחוקרים הפועלים בו הם בעלי ניסיון, ידע ומומחיות בתחום הטקסונומיה של טבע הארץ וכן במתן שירותי ניטור וסיקור של המגוון הביולוגי;

(2) לגוף ולחוקרים הפועלים בו היקף פרסומים אקדמיים מגוון ורחב בתחום המגוון הביולוגי והשמירה עליו;

(3) הגוף הוא בעל תשתית פיזית הנחוצה לניטור מצב הטבע בישראל, לרבות ציוד ומערכות מידע נדרשות;

(4) בידי הגוף תיעוד רחב של המגוון הביולוגי בישראל.

(ב) גוף מקצועי שנבחר כאמור יסייע במתן ליווי מקצועי להכנת הדוח וכן בביצוע פעולות הניטור שקבעה המינהלת; העומד בראש הגוף ימנה מתוכו נציג שישמש חבר במינהלת.

(ג) תקופת ההתקשרות של המשרד להגנת הסביבה עם גוף מקצועי שנבחר לפי הוראות סעיף זה היא עד חמש שנים וניתן לשוב ולהתקשר עמו לצורך ביצוע הוראות חוק זה לתקופות נוספות כאמור.

(ד) אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מהוראות לפי חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992⁵.

10. סייג למינוי לא ימונה לחבר המינהלת מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המינהלת, או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

11. תקופת כהונה, פקיעת כהונה והעברה מכהונה של חבר במינהלת (א) תקופת כהונתו של חבר המינהלת תהיה חמש שנים, ורשאי מי שמינהו להאריך את כהונתו לתקופות כהונה נוספות כאמור.

(ב) חבר המינהלת יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות למי שמינה אותו;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או עובד או חבר הגוף שהוא מייצג במינהלת, ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה או לעובד או חבר גוף המיוצג במינהלת.

⁵ ס"ח התשנ"ב עמ' 114.

(ג) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן לגבי חבר המינהלת, יועבר החבר מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה וסמוך למועד התקיימות הנסיבה בהודעה בכתב:

(1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר המינהלת או שהוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים לכהונתו כחבר המינהלת.

(ד) לא תופסק כהונתו של חבר המינהלת לפי סעיף זה אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה.

(ה) הפסיק חבר המינהלת לכהן לפי הוראות סעיף זה, יפעל השר או הגורם הממנה, לפי העניין, למינוי חבר אחר במקומו בהקדם האפשרי.

ניגוד עניינים 12. (א) בסעיף זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב;

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁶;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר המינהלת – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במינהלת לבין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

"קרוב", של חבר המינהלת – כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר המינהלת;

(2) אדם שלחבר המינהלת יש עניין במצבו הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר המינהלת, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר המינהלת, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

⁶ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(ב) לא ימונה לחבר המינהלת ולא יכהן כחבר כאמור מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במינהלת.

(ג) חבר המינהלת לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר המינהלת כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המינהלת; היה חבר המינהלת האמור יושב הראש – יודיע על כך לשר.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, רשאי חבר המינהלת שמונה לפי סעיף 6(א) (2) עד (5) ו-6(ב) להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לחוק זה, ולא יראו אותו כמצוי במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

13. החלת דינים חברי המינהלת שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי המינהלת ולעניין פעולותיהם בה, כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה:

(1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979⁷;

(2) חוק העונשין, התשל"ז-1977⁸ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;

(3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969⁹;

(4) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959¹⁰ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה;

(5) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹¹ – ההוראות הנוגעות לתעודת עובד הציבור;

(6) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹².

14. חובת דיווח של חברים ומשרדי הממשלה ורשויות ציבוריות נוספות

(1) המשרד להגנת הסביבה;

(2) משרד החקלאות וביטחון המזון;

⁷ ס"ח התשי"ם, עמ' 2.

⁸ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

¹⁰ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

¹¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

¹² ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

- (3) משרד האנרגיה ;
- (4) משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ;
- (5) משרד הבריאות ;
- (6) משרד הכלכלה והתעשייה ;
- (7) משרד החוץ ;
- (8) הרשות הממשלתית למים ולביוב ;
- (9) משרד הביטחון ;
- (10) מינהל התכנון ;
- (11) הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ;
- (12) קרן קיימת לישראל ;
- (13) רשויות מקומיות.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם השר הממונה על משרד או על גוף המנוי בסעיף קטן (א), ובאישור הוועדה, יקבע הוראות לעניין היקף המידע שיהיה על אותו המשרד או הגוף למסור למינהלת לצורך הכנת דוח מצב הטבע בהתאם להוראות חוק זה ; היקף המידע שיימסר מרשויות מקומיות ייקבע בהסכמת שר הפנים.

(ג) המנהל הכללי של כל משרד או גוף החייב בדיווח לפי סעיף זה, או עובד בכיר שהוא מינה לכך, ימסור למינהלת את המידע כאמור בסעיף קטן (ב), המצוי בסמכותו ובאחריותו של כל משרד לפי כל דין ובאופן בו הוא מצוי בידו, עד חצי שנה לפני מועד עריכת דוח מצב הטבע ; המינהלת תהיה רשאית לבקש ממי שמסר לה את המידע הבהרות והשלמת פרטים ביחס למידע שנמסר ככל שהדבר יידרש.

(ד) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע גופים נוספים שתחול עליהם חובת דיווח כאמור בסעיף זה.

- 15. השר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות
- 16. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין ולא לגרוע מהן. שמירת דינים
- 17. (א) תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו. תחילה והוראות מעבר

(ב) גוף מקצועי שהמשרד להגנת הסביבה התקשר עמו לצורך הכנת דוח מצב הטבע ערב תחילתו של חוק זה, יראו אותו כאילו נבחר לפי הוראות חוק זה ותקופת פעילותו תהא עד יום סיומו של הסכם ההתקשרות עימו.

דוח ראשון על מצב 18. דוח מצב הטבע הראשון לפי הוראות חוק זה יוגש לממשלה ולוועדה עד ליום הטבע בישראל אי בניסן של השנה שלאחר תום שלוש שנים מיום פרסומו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 לאמנה בדבר המגוון הביולוגי של האו"ם (להלן – האמנה), קובע שיש לנטר, עד כמה שניתן, את מצב המגוון הביולוגי במדינות שהן צד לאמנה. על פי האמנה, ביצוע הניטור מחייב לכלול את זיהוי הרכיבים של המגוון הביולוגי החשובים לשימורו ולשימוש בר קיימא בו, מחייב להקדיש תשומת לב מיוחדת לרכיבים הזקוקים לפעולות שימור דחופות ולאלה שטמון בהם הפוטנציאל הרב ביותר לשימוש בר קיימא, וכן מחייב לזהות את התהליכים העלולים לפגוע במגוון הביולוגי או שעלולות להיות להם השפעות שליליות על שימורו. בנוסף, יש לבצע ניטור רציף ורב שנתי ולעדכן את תוכנית הניטור בהתאם לשינויים ולמגמות המתרחשים במגוון הביולוגי במדינה.

הצעת חוק זו מטרתה להביא ליישום האמנה ולהבטיח כי ישראל תעמוד במחויבויותיה הבינלאומיות ותפעל באופן יעיל לשיפור השימור של המגוון הביולוגי במדינה ולמניעת הכחדת מיני בעלי חיים וצמחים בישראל – הכול תוך ניהול משאבי הטבע המקומיים בצורה מיטבית.

לצורך כך, מוצע לעגן בחקיקה את החובה להכין דוח עיתי מקיף בעניין מצב הטבע בישראל, שיתבסס על תוכניות ניטור למינים שונים, מערכות אקולוגיות ואזורים שונים בארץ. בנוסף, מוצע להטיל על הממשלה חובה לאשר, לפי המלצת השר להגנת הסביבה, תוכנית לאומית לשימור המגוון הביולוגי ולצמצום הפגיעה בו, וזאת בהתאם לממצאי הדוח שיוגש.

לפי ההסדר המוצע, השר להגנת הסביבה יהיה אחראי להכין ולהגיש לממשלה ולוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, מדי שלוש שנים, דוח מקיף בדבר מצב הטבע בישראל, ומדי שנה וחצי דיווחי ביניים. מוצע כי דוח מצב הטבע יכלול נתונים שונים לגבי מצב השטחים הפתוחים ומיני החי והצומח בהם ודיווח על שינויים מהותיים במצבם, וכן מידע בדבר פעולותיהם של גופים שלטוניים וציבוריים לשימור מצב הטבע ולגבי פעולות שלהם העלולות לפגוע בו. עוד מוצע כי דוח מצב הטבע יכלול גם דיווח לעניין מצב הטבע הימי – בים התיכון ובים סוף, וזאת בהתאם לדוחות בעניין זה שיגישו המשרד להגנת הסביבה ומשרד האנרגיה.

כמו כן, מוצע לקבוע כי לצורך הכנת דוח מצב הטבע תוקם מינהלת שיהיו שותפים בה נציג המשרד להגנת הסביבה, נציג הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, נציג קרן קיימת לישראל, נציג הארגונים העוסקים בשמירה על הסביבה וכן נציג מטעמו של גוף מקצועי שיבחר המשרד להגנת הסביבה בהתאם להוראות החוק. בדיוני המינהלת שיעסקו בהכנת הדיווח המתייחס לניטור הטבע הימי ישתתפו גם נציג משרד האנרגיה ונציג המכון לחקר ימים ואגמים.

מוצע כי הגוף המקצועי שייבחר על ידי המשרד להגנת הסביבה יעניק סיוע מקצועי להכנת תוכנית הניטור ולפיקוח על ביצוע הניטור לפיה, וכי העומד בראש אותו גוף יבחר נציג מטעמו לכהן כחבר במינהלת.

כן מוצע לקבוע כי משרדי ממשלה ורשויות ציבוריות נוספות כמפורט בהצעת החוק יהיו מחויבות

להעביר למינהלת מידע המצוי בידן והנדרש לצורך הכנת הדוח. היקף המידע שיהיה על המשרדים והרשויות למסור ייקבע בתקנות.

ביצוע הניטור כמוצע בהצעת החוק והכנת הדוח באופן עקבי יביאו להגברת המודעות – הן של הציבור והן של הגופים השלטוניים והציבוריים שפעולותיהם עלולות לפגוע במצב הטבע בישראל – למצב הטבע בכל זמן נתון. מודעות זו תביא לשיפור השמירה וההגנה על מצב הטבע בישראל.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יוראי הרצנו להב וקבוצת חברי הכנסת (פ/1492/24 ; פ/2176/25).

הצעת החוק זהה לפ/2176/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ו (26.01.2026)